

rositat y desprenement ab una harmonia y germanor que rivalisa ab la conducta de la més noble germana, la assistiren, anaren á recullir, de la amiga qui havia estat tot cor per elles, l' últim sospir que reberen com expressiu y afectuós adieu que endolcirá sa anyoransa hasta revéurela en un Cel d' inmarcibles y eternes benhaurances.

UN BRUNIQUER.

En la Asociación Catalanista "Bruniquer"

CONFERENCIA POR EL SR. ROIG Y PRUNA

Lo passat diumenge 8 del corrent, y en l' espayós local, artísticament adornat, de la Associació catalanista *Bruniquer*, lo distingit orador D. Daniel Roig y Pruna, de la societat *Aplech Catalanista* de Barcelona, doná una conferencia històrica y social sobre 'l tema «Unitat y Varietat.»

Lo Sr. Guardiola, de la Associació, feu la presentació del conferenciant, lo qui comensá dihent que sentia una especial satisfacció al saludar en nom propi y en lo de sos companys del *Aplech*, al nombrós públich allí congregat.

Entrant en lo desentrotllo de son tema, digué, que la UNITAT representa l' Estat espanyol, aquet malmenat Estat, que adoptant per norma de govern una unitat legal dintre la llei, pero ilegal ó impossible dintre las necessitats dels pobles, y dintre de la vida económica y social de las comarcas, ha anat sempre retrogradantse y allunyantse del concurs de las nacions europeas y més civilizadas de tot lo mon.

La UNITAT ve á ser lo símbol d' un Estat, que acérrim defensor de las unitats llingüística, religiosa y legislativa, ha vist cada dia dessangrarse las seves més potents arterias, á consecuencia d' aquet uniformismæ il-lusori, y pérdrer de una á una las més preuhadas hisendas, remembransa d' un passat gloriós.

La UNITAT LLEGISTATIVA, prossegui lo Sr. Roig y Pruna, predominant las diferencias del terror y de la naturalesa dels pobles, que predominan en las regións que informan aquesta unitat, constituex un impossible, una cosa inverossímil.

Es una improcedencia política de las més greus, volguer tallar ab nn mateix padró á las diferenciacions que integran lo fondo y le forma dels distints codichs legislatius de regions

germanas, pero de rassa y costums ben heterogeneas, oposadas y á voltas antitéticas.

Del mateix modo, digué, constitueix una aberració, una preferencia irritant pera las demés, y fins una ofensa pera la preferida, lo subvencionar una determinada religió en detriment de las altrás, y volguer agermentar pensars variadissims y oposats ab materias sobrenaturals ab lo llas d' una sola forma rellisiosa. La varietat en aquesta qüestió, com en las demés, s' adapta á l' obra grandiosa de la naturalesa; lo pretindrer un exclusivisme relligios ab un determinat sentit, s' assembla á un absolutisme intolerant que á la forsa ha de resultar contraproduhent pera l' entitat que l' ampara, y ha de reportarli infaliblement apassionats sectarismes y perturbacions políticas molt lamentables. La religió ha de circumscriurer la seva esfera d' acció dins la consciencia de cada individuó ó dintre la familia, y si surt d' aquí, ha de ser únicament pera trasladarse á l' iglesia ó a la sinagoga.

La unitat llingüística, prossegui l' enérgich orador catalanista, encarna la més gran de las ofensas que poden inferirse á un poble dotat de llengua y literatura propias. Las lleys son filias de la costúm, y no poden ni deuen ser may efecte dels capritxos dels governants. Los idiomas que han nascut pera servir de medis de comunicació entre 'ls homes, pera expressar sos afectes y múltiples concepcions, tenen tots perfecte dret á la vida y mereixen ser respectats y protegits. La llengua dóna caràcter y fesomia propia á un poble, es lo timbre que sagella una rassa y sas costums, y constituirá sempre un atentat y una obsessió ridicola, l' intent de ferla desapareixer d' una regió determinada.

L' Autonomia vol la varietat; lo catalanisme seguint las lleys que li ensenya la mateixa naturalesa, vol que sian respectadas la multitud de llenguas y legislacions que informan los factors característichs d' altres tants pobles ab vida propia; vol que sian igualment respectats los diferents pensars que existeixen en materia relligiosa, y aquet es lo motiu que acobla dins lo catalanisme al católich y al ateo.

Contrastan per cert ben notablement aquests principis de llibertat y progrés, ab las modernas lleys del estat espanyol, entre altres la del notariat feta sense consultar per res los antichs códichs catalans, que son lo expressió mes fidel de la voluntat y de las necessitats d' un poble; y á més d' aixó que resulta en aquest cas depressiva pera una persona científica y dotada de grans coneixements,